

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodoša« v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni »Slovenija« v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

ZGODOVINSKO GLASOVANJE V ZAHODNONEMŠKEM PARLAMENTU

Odobreni pogodbi z Moskvo in Varšavo
Odprta pot za mirno sožitje v Evropi

Brandtova zmaga

Willy Brandt, tvorec tako imenovane »zvezne politike«, zaradi katere ga je švedska akademija izbrala za nagrajenca z Nobelovo nagrado za mir, je zdaj to svojo politiko kronal s tipičnim uspehom. Zdal sta v odnosih med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo na eni strani ter med Zahodno Nemčijo in Poljsko na drugi, dokončno stopila v veljavo dva sporazuma, ki pomenita stržen Brandtovo vzhodno politiko.

Kaj prinašata tako važnega ta dva sporazuma? Moskovski sporazum vsebuje kot bistveno določilo obveznost obeh držav, da bosta vsa njuna sporna vprašanja urešila po mirni poti in da se ne bosta zatekela k sili ali grožnjam. V silo pri urejanju teh vprašanj, rahu tega se obvezujeta, da bosta spoštovali osemletno nedotakljivost vseh evropskih držav v okviru sedanjih meja, kajti miru v Evropi ni mogoče zavarovati brez spoštovanja nedotakljivosti obstoječih meja. Sovjetska zveza in Zahodna Nemčija prav tako izjavljata, da nimata nikakršnih osemletnih zahtev proti komerkoli in jih ne bosta imeli tudi v prihodnje.

Sporazum s Poljsko pa vsebuje kot poglavito točko priznanje o dokončnosti sedanjih zahodnih meja Poljske in zagotavlja nedotakljivost teh meja. Če mi drugega še sama ta dva sporazuma pričata, da je Brandtova politika v primerjavi z uradno politiko poprejšnjih zahodnonemških vlad kot noč in dan. Zdi se vse do prihoda Brandta na oblast Zahodna Nemčija štela za edino zakonito predstavnik uspeha nemškega naroda, se pravi sploh ni priznala obstoja Zahodne Nemčije. Sporazum je bil mogoče šele tedaj, ko je Brandt dosegel sporazum z opozicijo Rainerja Barzila. Sad sporazuma je posebna deklaracija, ki je postala sestavni del sporazumov s Poljsko in Sovjetsko zvezo. Ta deklaracija pa zagotavlja, da vzhodna sporazuma v ničemer ne preprečujeta možnosti za morebitno nemško združitve, kakor tudi ne preprečujeta bodoče mirovne pogodbe z Nemčijo. Koliko je Sovjetski zvezi blizu tega, da sporazuma stopita v veljavo, najbolj zgovorno priča dejstvo, da sovjetska vlada ni sprejela resolucije, kot jo je zahtevala zahodnonemška opozicija, pač pa je celo zagotovila, da jo bo vrhovni sovjet ratificiral kot sestavni del sporazuma z Zahodno Nemčijo.

Za potrditev so glasovali poslanci vladne koalicije - Demokristjani so se skoraj vsi vzdržali glasovanja - Zadovoljstvo na Vzhodu in Zahodu

BONN, 17. — Zahodnonemški parlament je danes popoldne odobril zakon o potrditvi sporazuma, ki ga je Brandtova vlada sklenila v Sovjetsko zvezo. Za sporazum je glasovalo 248 poslancev, 10 jih je bilo proti, 238 se jih je vzdržalo. To pomeni, da se je ogromna večina demokristjanskih poslancev vzdržala glasovanja. Tako nato je parlament glasoval o zakonu o potrditvi podobnega sporazuma s Poljsko. Tudi pri tem glasovanju je glasovalo za sporazum 248 poslancev (se pravi socialdemokrati in 22 predstavnikov zahodnega Berlina), 17 jih je glasovalo proti in 230 se jih je vzdržalo. Oba britja še Bundesrat (zgornji dom), ki se bo sestel v petek.

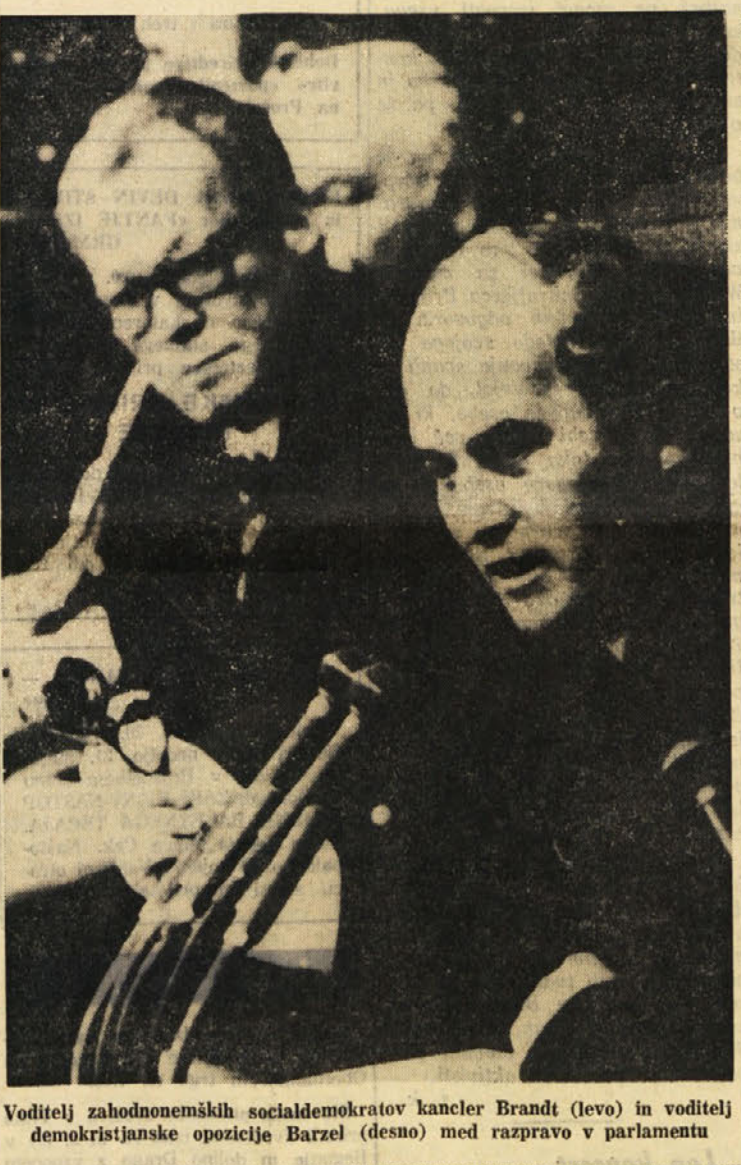
Nato so zahodnonemški poslanci skoraj soglasno odobrili skupno resolucijo vladne koalicije in demokristjanske opozicije o enotni zunanji politiki, ki hkrati pojasnjuje tudi stališče Zah. Nemčije do obeh pogodb. Resolucijo je odobrilo tudi 22 predstavnikov zahodnega Berlina, ki imajo v parlamentu samo posvetovalni glas.

Kot poročajo iz Bonna se je pred začetkom današnje seje parlamenta ponovno sestala demokristjanska parlamentarna skupina. Na seji je predsednik stranke Barzel predlagal naj se demokristjanski poslanci vzdržijo glasovanja o potrditvi sporazumov z Moskvo in Varšavo, kar se je dejansko tudi zgodilo. Vzhodni glasovi demokristjanov so omogočili Brandtovi vladi, da je premostila to največjo oviro v parlamentu v tej zakonodajni dobi.

Razprava pred glasovanjem je bila sorazmerno kratka. K besedi se je glasilo pet poslancev, in sicer štirje predstavniki vladne koalicije (socialdemokrati Schmidt, socialdemokrat in zahodnonemški župan Scheel, zunanji minister liberalce Scheel in predsednik liberalne skupine Mischke), za opozicijo pa je govoril samo demokristjan Kiesinger.

Kanceler Brandt je nocoj izjavil po televiziji, da je potrditev pogodb z Moskvo in Varšavo odprla novo obdobje v zgodovini Zvezne republike Nemčije. »Naši prijatelji in sodelavci na Zahodu in Vzhodu bodo lahko jasneje ugotovili kot doslej, da je Zahodna Nemčija odločna tudi svoj prispevek k popuščanju napetosti v Evropi,« je poudaril Brandt. Nato je kancelar izjavil, da je parlamentarni sklep o dveh pogodbah enak važen kot sklep, ki je pred leti vključil Zahodno Nemčijo v zahodno zvezo. »Mi — je nadaljeval Brandt — imamo nalogo, da uresničimo obe pogodi in da postavimo temelje za koeksistenco med Vzhodom in Zahodom v Nemčiji in v Evropi. Zahodna Nemčija se bo držala duha in črke obeh pogodb in pričakuje, da tudi ostali podpisniki bodo storiili isto.

Potrditev pogodb z Moskvo in Varšavo je imela izredno ugoden odmev v vsej Evropi. V Moskvi so radio, televizija in agencija TASS takoj po sklepu zahodnonemškega parlamenta objavili vest in jo pozitivno komentirali. V Varšavi je vladni predstavnik nocoj dejal: »Lahko izrazimo zadovoljstvo ob priložnosti potrditve pogodb. Proučujemo celotno vprašanje in ga bomo tudi pravočasno komentirali.« Glasnik poljskega zunanje ministrstva pa je izjavil, da je stališče Poljske znano in da je predsednik vlade Jaruzelski jasno povedal, ko je v nedeljo na shodu v vzhodnem Berlinu dejal, da poljska vlada ima za obvezno samo

Voditelj zahodnonemških socialdemokrati kanceler Brandt (levo) in voditelj demokristjanske opozicije Barzel (desno) med razpravo v parlamentu

Predsednik stranke Barzel predlagal naj se demokristjanski poslanci vzdržijo glasovanja o potrditvi sporazumov z Moskvo in Varšavo, kar se je dejansko tudi zgodilo. Vzhodni glasovi demokristjanov so omogočili Brandtovi vladi, da je premostila to največjo oviro v parlamentu v tej zakonodajni dobi. Razprava pred glasovanjem je bila sorazmerno kratka. K besedi se je glasilo pet poslancev, in sicer štirje predstavniki vladne koalicije (socialdemokrati Schmidt, socialdemokrat in zahodnonemški župan Scheel, zunanji minister liberalce Scheel in predsednik liberalne skupine Mischke), za opozicijo pa je govoril samo demokristjan Kiesinger. Kanceler Brandt je nocoj izjavil po televiziji, da je potrditev pogodb z Moskvo in Varšavo odprla novo obdobje v zgodovini Zvezne republike Nemčije. »Naši prijatelji in sodelavci na Zahodu in Vzhodu bodo lahko jasneje ugotovili kot doslej, da je Zahodna Nemčija odločna tudi svoj prispevek k popuščanju napetosti v Evropi,« je poudaril Brandt. Nato je kancelar izjavil, da je parlamentarni sklep o dveh pogodbah enak važen kot sklep, ki je pred leti vključil Zahodno Nemčijo v zahodno zvezo. »Mi — je nadaljeval Brandt — imamo nalogo, da uresničimo obe pogodi in da postavimo temelje za koeksistenco med Vzhodom in Zahodom v Nemčiji in v Evropi. Zahodna Nemčija se bo držala duha in črke obeh pogodb in pričakuje, da tudi ostali podpisniki bodo storiili isto.

PO ODPRTJU HIDROENERGETSKEGA IN PLOVNEGA SISTEMA PRI DJERDAPU

Pogovori med predsednikom Titom in Ceausescuom
o medsebojnem sodelovanju in svetovni politiki

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 17. — Predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito in predsednik glavnega sveta Rumunije Nicolae Ceausescu sta danes dopolnili s svojimi sodelavci v dvorani federalnega ravnateljstva hidrocentralne Djerdap pričela uradne razgovore, ki so se kasneje nadaljevali med kosilom in po kosilu na rumunski ladiji »Mihail Viteus«. Po končanih razgovorih se je Tito v Oršavi poslovil od Ceausesca in ostalih rumunskih voditeljev ter odpotoval s soprogo z avtomobilom do Beograda in od tod z vlakom v Zagreb.

VZNEMLJIV ZLOČIN V SREDIŠČU MILANA

Umorjen Luigi Calabresi
komisar »zadeve Pinelli«

Neznani morilec je izstrelil vanj tri naboje pred njegovim stanovanjem. Demokratične sile odločno obsodile zločin - Proti umorjenemu komisarju je še vedno v teku sodna preiskava v zvezi s smrtjo anarhista Pinellija

MILAN, 17. Komisar Luigi Calabresi, funkcionar političnega oddelka milanske kvesture, je bil umorjen danes zjutraj pred svojim stanovanjem. Petinadesetletni policist, s katerim so se ukvarjali vsi italijanski časopisi decembra 1969 v zvezi s smrtjo anarhista Pinellija, je padel pod strel neznanega strelca v Evropi. Italija želi, prvi sporočilo, da bi stopili kmalu v veljavo tudi sporazumi o Berlinu, ki imajo velik pomen za popuščanje napetosti v Evropi.

Zelo zanimivo sta ocenila potrditev pogodb z Moskvo in Varšavo tudi glavni tajnik OZN Waldheim, ki je dejal, da je to enadajni korak naprej za puščanje napetosti v Evropi, in glavni tajnik NATO Luns, ki je v Kopenhagnu izjavil, da bo potrditev odprla pot večstranskim pogajanjem z vzhodno Evropo in predvsem s Sovjetsko zvezo.

DANES SE SESTANE VODSTVO SOCIALISTIČNE STRANKE

PSDI za obnovo levega centra
vendar z ostrimi pogoji za PSI

Pintor o volilnem neuspehu kandidatne liste »Manifesto«

RIM, 17. — Danes se je sestala direkcija PSDI, ki je razpravljala o političnem položaju in taktiki PSDI, ki je pripravilo zasedanje direktorja, ki se bo sestala jutri. Razpravo socialdemokratskega vodstva je otvoril politični tajnik Tanassi, ki je zagovarjal znano stališče, da je treba napraviti vse možne poskuse, da se obnovi vlada levega centra. V isti sapi pa je Tanassi govoril tudi o »pogojih in menjavi, da mora vlada slediti na čim širši demokratični osnovi ter da mora biti odločno zaprt v odnosu do skrajne desnice in skrajne levce. Zaradi tega naj bi se vlada levega centra povrnila k svojemu originalnemu izvoru in zaradi tega je Tanassi kritiziral zadnjo izjavo tajnika PSI Mancinija o značaju komunistične stranke, da ima pomembno vlogo pri obrambi demokracije.

Tanassi je tudi govoril o volilnih izidih in je dejal, da so socialdemokrati zabeležili »relativni neuspeh, da bi se PSI ohranila svojega glavnega političnega položaja v Italiji. Danes se je sestal tajnik PKI La Malfa s tajnikom PLI Malagodiem. Po sestanku je La Malfa dejal časnikarjem, da so resno preučili položaj in da morajo demokratske stranke poglobljeno preučiti stanje, predno bodo sprejele ustrezne sklepe. Malagodi je pa izjavil, da se v celoti strinja z La Malfovo oceno političnega položaja. Predstavnik »Manifesta« Luigi Pintor je v intervjuju s tednikom »Espresso« govoril o njihovem volilnem neuspehu. Dejal je da bi bila zmanj nekaj izrednega, neuspeh pa ni nekaj posebnega. Po njegovem se je 7. maja volilo za relativno stabilizacijo, pri čemer se je izkoristila fašistična nevarnost, katero so precejvali. Nato je Pintor govoril o težavah njihove skupine, češ da ni bila pripravljena za volitve, ker ostaja komaj tri leta. Priznal pa je, da za njih mladi volivci niso volili v večjem številu, kar naj bi bila posledica gibanj 1968-69. Zavrnil je odgovornost, da zaradi njihove liste niso bili izvoljeni poslanci PSIUP in je obožil KPI, ki ne dopušča dialektike na levi. Glede perspektive pa je Pintor omenil številne težave in med njimi tudi resne težave, da bodo ohranili dnevnik.

V sredo 24. maja se bo sestala vlada.

UIL sklenila
odložiti kongres

RIM, 17. — Centralni komite UIL je danes z 41 glasovi proti 31 odločil, da se kongres stranke ne bo odvijal v sredo 24. maja, ampak v sredo 25. maja.

Odložen proces proti vojnemu zločincu Lerchu

(Od našega posebnega dopisnika)
CELOVEC, 17. — Proces proti eseskovskima vojnima oficirjema in vojnim zločincema Ernstu Lerchu in Helmutu Pohlju je bil danes nepričakovano odložen za nedoločen čas. Tako je odločil predsednik potnega sodišča Dr. Kugler, ker se glavna obremenilna priča Hermann Worthoh najbrž ne bo pojavil pred sodiščem. Worthoh je namreč pravilno v preiskavi v Wiesbadnu zaradi enakega zločina kot Lerch — ustrelitev okrog 1000 Judov iz geta Majden. Taraski v nekem gozdu pri Krepiču na Poljskem. Worthoh je v svoji izjavi zelo obremenjeval Lercha, saj trdi, da je kot najvišji esesovski oficir skupaj z Obersturmführerjem Hlaesonom vodil ustrelitev. Med zaslišanjem priča in branjem njegovih izjav so prišli na dan podrobnosti tudi o drugih ekzekucijah. Tako so na primer ob »prazniku žetev« v novembru 1943 s strelji v tiho v treh dneh ubili okoli 52.000 Judov, med njimi okrog 150 otrok. Vendar pa Lerch zanika, da ga je deloval pri ustrelitvi. Trdi, da ga je Worthoh najbrž zamenjal s Hlaesonom in prijateljem Obersturmführerjem Goethom, kajti on ni bil takrat najbrž na Poljskem. Na današnji razpravi je javni tožilec Dr. Schaubherger naprejel zahteval, naj Worthoh ponovno zasliši kako nemško sodišče. Temu je nasprotoval branilec, češ da je Worthoh že bil zaslišan. Vztrajal je, da bi moral Worthoh kot glavna obremenilna priča osebno priti pred potniško. Predsednik potnega sodišča je razpravo odložil za nedoločen čas, ni pa ugodil zahtevi branilca, da bi se proces proti Lerchu ločil od procesa proti Pohlju. Pohl je namreč obtožen, da je v času od marca 1942 do junija 1942 v okviru operacije »Reinhardt« selekcioniral judovske transporte. Za delo splošne moške je odpravljaj v delovna taborišča, za del nesposobne moške, ženske in otroke pa v taborišče Belzec in v druga taborišča, kjer so jih umorili. Vprašanje je sploh, kako bo z nadaljevanjem procesa, če Worthoh ne bo hotel ali ne bo mogel nastopiti kot priča pred celovskim potnim sodiščem, ker je celotna obtožba grajena največ na njegovi izjavi. Celovski časopisi posvečajo proces proti Lerchu sicer precej pozornosti, vendar se omejujejo v glavnem le na poročanje o poteku samega. Le »Volkswoche« ugotavlja, da poteka tudi Lerchov proces v klasičnem stilu vseh procesov proti nekdanjim esesovskim zločincem. ZVONE ZORKO

DANES

Zahodnonemški parlament je včeraj z glasovi socialdemokratske liberalne koalicije potrdil pogodbi s Sovjetsko zvezo in Poljsko. O potrditvi je prišlo po dogovoru z demokristjansko opozicijo, ki se je v veliki večini vzdržala glasovanja. Ta zgodovinski sklep Bundestaga je imel velik in izredno ugoden odmev tako na Vzhodu in na Zahodu, saj bo omogočil tudi uresničitev sporazuma štirih velestil o Berlinu.

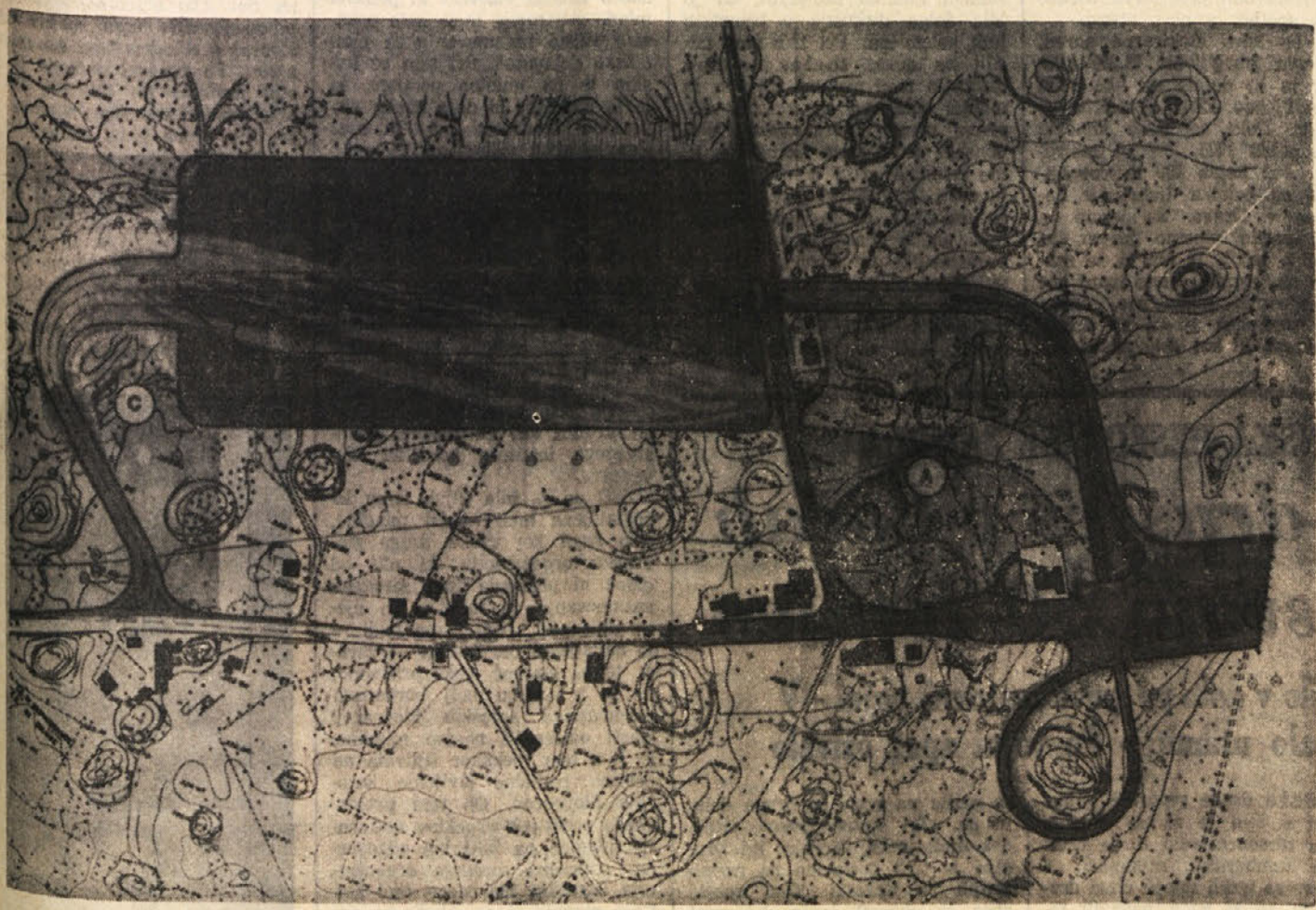
S potrditvijo obeh pogodb so bile odstranjene vse resne ovire za nadaljnji razvoj odnosov in mirnega sožitja v Evropi, kar je tudi izredno poudaril kanceler Brandt. Umor komisarja Calabresija je odjeknil kot strel v že tako razburkanem političnem življenju. Policista, ki je bil v središču polemik v zvezi s smrtjo anarhista Pinellija, so ustrelili v središču ulice pred njegovim stanovanjem.

Danes in jutri bo po vsej Italiji in tudi v Trstu vsaka italska državnega osebja, ki sledi navodilom sindikata CGIL, CISL in UIL in nekaterih samostojnih zvez. S stavko terja državno uradništvo korenite reforme ustanov, znatne more poviške in odpravo diskriminacije na račun nižjih kategorij. Stavka bo v našem mestu paralizirala predvsem finančno službo, carino in periferične urade osrednjih ustanov. Po stavki pristaniških delavcev v terek, so včeraj stavkali v Trstu tudi uslužbenci SIP.

TOVORNO POSTAJALIŠČE PRI FERNETIČIH

Za uresničitev prve faze del potrebujejo 390.000 kv. m zemlje

Konzorcij ima na razpolago 1.390.000.000 lir - Nekaj zemlje so že odkupili - Na prizadetem zemljišču stoji danes 8 stavb

Načrt avtoporta pri Fernetičih

Na sliki je načrt del tovornega postajališča, ki ga nameravajo zgraditi pri Fernetičih. Načrt predvideva razširitev sedanje državne ceste Opvne - meja, ureditev širše ploščadi ob mejnem prehodu, spajavo cestnih priključkov za postajališče,

ureitev parkirišča za carinske operacije s prostorom za 200 tovornjakov in ureditev zemljišča izven carinskega področja (to je četverkotnik med mejo, državno cesto in občinsko cesto Fernetiči - Repentabor), kjer bodo vzrasle kasarne,

prenočišča in stavbe za razne storitve in kjer nameravajo urediti tudi zunanje parkirišče za tovornjake. Tudi četverkotnik naj bi pozneje uredili tudi posebno postajo za veterinarski pregled živine. V prvi fazi del nameravajo uravnati tudi zemljišče med carinsko cono in železniško progo Opvne - Sežana, ki ga pa naša slika ne obsega. Cesto Fernetiči - Repentabor bodo dvignili, tako da bodo pod njo speljali cestna priključka za tovorno postajališče.

Za prvo fazo del, za kar je na razpolago skupno 1.390.000.000 lir, namerava konzorcij za postajališče razstaviti 390.000 kv. m zemlje od predvidenih skupnih 526.000 kv. m. Na zemljiščih, ki jih nameravajo razstaviti v tej prvi fazi, je tudi csem stavb (industrijska lopa, trije poslovni prostori, zasebna stanovanjska hiša ter trije mejni uradi). Načrt pa je še v pripravi.

PO DVEH TEDNIH OD URADNEGA ODPRTJA

Upepeljevalnik na Pantalejmunu začel postopoma sežigati smeti

Sedaj deluje ena sama peč, v kratkem bo začela še druga - Upepeljevalnik bi moral zadostovati potrebam mesta do leta 2000

Oskar so uradno odprli novi upepeljevalnik smeti na Pantalejmunu. S ta postaja se dva dni v teden, od kar so prižigali prvo peč, ločujejo občinske smeti za mestno čistost pa se odlagajo v veliki meri smeti pri Trebach.

Velikanska naprava za sežiganje in upepeljevanje smeti je začela delovati s počasnostjo, ki je naravna za vse velikane: od treh tednov, treh peči, deluje samo prva, in še ta ne s polno paro. Temperaturo postopoma dvigajo, dokler ne doseže optimalnih 800-900 stopinj. Medtem se samopne opeke postopoma dvigajo, na visoko stopnjo, ki je potrebna za upepeljevanje smeti. Toplota pa ne sme presegati 1.000 stopinj, sicer se smeti stopijo in potem strdijo med seboj. Za točno temperaturo bodo skrbeli avtomatski elektronski organi, ki bodo samo javljali z barvnimi lučkami, če se na toploto približevala nevarni

ne da bi se ovirali. Ker je zmogljivost peči zelo velika, bo moralo biti delo hitro opravljeno, od 9.30 do 17. ure.

Vse kaže torej, da bi moral biti čez mesec dni grč pri Trebach le grd smecin. Vprašanje je, če sedaj manj občutno kot pred enim ali dvema letoma. Občinska uprava je že poskrbela, da so prekrili žve nesnago z debelo plastjo zemlje, razen seveda tam, kjer se odlagajo smeti. Uvedli so tudi skrbno uničevanje miši in podgan, ki so nadlegovale ne samo Trebach, ampak tudi prebivalce okolice. Za to dosegljivo uspehe je se niso podgane skrile po jamah in priokanju boljših časov, kot pripominjajo hudomušneži.

Odgovor na pismo krških žena

V nedeljo, 30. aprila, smo v našem listu objavili pod rubriko 'Pisna uradna' pismo skupine mater iz Krži, ki opisujejo razmere v otroškem vrtcu ter podajajo zahtevo po novi zgradbi. Podpisnice pisma pravijo, da je sedanji prostor premanjšen in neugoden, da morajo nositi hrano za otroke iz italijanske šole na drugi strani vasi it.

Občinski urad za stike z javnostjo nam je včeraj sporočil, da je v zvezi z omenjenim pismom odborica za javno vzgojo prof. Elvira Faruganova dala naslednja pojasnila. Prof. Faruganova predvsem pripominja, da gre za otroški vrtec ustanove ONAIRC, ki je kot gost v občinski zgradbi. Občinska uprava je pred 4 leti poskrbela za ureditev prostorov (16 mil. lir) in je s tem napravila vse, kar je bilo v njeni moči ter pripravnosti. Glede delovanja in organiziranja v otroškem vrtcu pa lahko da pojasnila prizadetim materam samo vodstvo ustanove ONAIRC. Ob zaključku svojega odgovora pravi občinska Faruganova, da glede higiene slovenski otroški vrtci v Krži ni prav v tako polnem položaju, kot je omenjeno v objavljenem pismu krških žena.

Mednarodni velesejem prehranske industrije

Od 24. junija do 2. julija bo na Dunaju mednarodna jestvinska razstava AIDA Wien '72. Do sedaj se je za to razstavo prijavilo že 200 jestvinarjev iz 33 držav. Grosisti in prodajalci na drobno na prehranbenem področju si od te razstave pričakujejo bogato izbiro in veliko vspodbudo na potrošniško ekonomije in drugih informacij.

Avstrijski urad za zunanjo trgovino v Trstu sporoča, da lahko

Žena zaključuje Vlasovo naročilo

Prve dni junija bo Tržaški arzenal - Sv. Marko zaključil dela v zvezi s predelavo in obnovo dveh 22.000-tonskih ladij, 'Carinthia' in 'Sylviana', po naročilu družbe 'Sittman Cruises' ladjarja Borisa Vlasova iz Monte Carla. Ladiji so prekršili v 'Fairwind' oziroma 'Fairsea' in bosta pod novim imenom naslednje križarili po Pacifiku. Delo je stalo okoli 22 milijard lir. Kakor smo poročali pred dnevi, se Tržaški arzenal - Sv. Marko se danes pogaja za naročilo, na podlagi katerega naj bi si zagotovilo gradnjo nove naprave za vrtnje za nafto na morskem dnu.

Mlada vespišta poškovana

Mlada vespišta sta se prevrnili v sredo zvečer v Ul. don Bosco. Ker sta se izognila kolesarju, ki se je pripeljal z njune desne. Alfio Marchesan, star 20 let, doma iz Ul. generale Pappa 2 se je udaril v koleno in se bo zdravil 10 dni, njegov prijatelj, ki je sedel na zadnjem sedelu, 18-letni Giuseppe Sargianpieri pa se je udaril v glavo in bo ozdravel v 5 dneh.

Avtomobilisti podri dltjaka s Peči

Neznani avtomobilist je snoči nekaj pred 21. uro zapeljal tako blizu pešca, da ga je dregnil in mu zlomil koleno. Nesreča se je pripletala Pri Tomažu, gostilni v Gajnah. Ponesrečenec je 16-letni dijak Pavel Malič s Peči, Ul. 29. Oktobra št. 27. Kakor je povedal prijateljema hodil ob robu ceste. Mimo njih se je pripeljal avtomobil, ki ga je dregnil. Po nesreči je nadaljeval pot. Dijaka so odpravili v bolnišnico in ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v enem mesecu.

V bolnišnico so pripeljali 77-letnega Rudolfa Brajnika iz Ul. Trivignano 15. Na Korzu ga je podrl avtomobil. Udaril se je v elavo, vendar so poškodbe tako malenkostne, da ni hotel ostati v bolnišnici.

Zaradi nepredvidnega zavijanja na Majnici je avtomobilist iz Trevisa povozil kolesarja, 60-letnega Severina Lestanjia iz Ul. Brigata /velikina. Kolesar, ki je vozil tako nevarno, da je zakrivil nesrečo, se je udaril v glavo, prsa in si polomil nekaj rebrov; okrevat bo v enem mesecu.

V nedeljo v vasi Krn počastitev Simona Rutarja

Svečani govor bo imel akademik prof. dr. Bogo Grafenauer - Goriški muzej je dobil za faksimilirano izdajo knjige veliko naročnikov

V nedeljo 21. maja ob 11. uri bodo na Rutarjevi domačiji v vasi Krn pri Kobardu slovesno predstavili faksimilirani ponatis 'Zgodovine Tolmiskega', ki ga je pred devetdesetimi leti napisal krški rojak in slovenski zgodovinar Simon Rutar.

O zgodovinarju in arheologu Simonu Rutarju bo govoril univerzitetni profesor akademik dr. Bogo Grafenauer. Sledil bo krajši kulturni program. Ob tej priložnosti si bodo obiskovalci in naročniki knjigo lahko nabavili.

Prireditelj je Goriški muzej v Kromberku, ki je ponatis znamenite knjige tudi pripravil. Akcija za nabiranje naročnikov so pričeli v lanskim jeseni in kmalu dosegli tudi lep uspeh. O tej akciji in o delu Simona Rutarja je bilo pred nekaj meseci tudi predavanje v goriškem klubu 'Simon Gregorčič' in ob tisti priložnosti se je tudi Goričani oglašali z naročbo knjige.

Za Tolmisko, za vso Primorsko, je ponatis te knjige znameniti dogodek in morda bi bilo prav, da bi se podobna dela, ki jih ni več najti na tržišču, ponovno tiskala. Rutarjeva 'Zgodovina Tolmiskega' je pošla, najdemo jo le v kakih knjižnicah, zaradi tega bo vsakomur, ki jo bo nabavil dobrodošla.

Se nekaj zemljepisnih podatkov o dostopu v vas Krn. Za avtomobil

OB PONATISU 'ZGODOVINE TOLMISKEGA'

bile je mogoče dostop po 4 km dolgi poti z Vrsna. Rutarjeva domačija (Krn, hišna št. 17) je od središča vasi oddaljena 15 minut zmerne hoje; do hiše cesta ni prevozna. Za avtomobilsko obiskovalce je najprikladnejše, če se z vozili pripeljejo v bližino planine Kuhinja nad vasio Krn, kjer je možno parkiranje. Od tu do Rutarjeve domačije je deset minut hoje po označenem stezi.

Hudo ranjen Tržaški financer

Predsednoinim je v Paparjanu hudo ponesrečil 23-letni financer Gino Ronaglia, ki službuje v Dolini pri Trstu. Iz nepojasnih vzrokov je Ronaglia s svojim fiatom 128 zavozil najprej na levo, nato na desno stran ceste, na koncu pa je avto zaneslo še v bližnje drevo. Ponesrečenec se v tržaško bolnišnico sprejel s pridržano prognozo zaradi hudih notranjih poškodb in poškodb na hrbtu.

Za 20 dni na zdravljenju so pridržali 24-letnega orožnika iz Tržica Pasqualeja De Roso. Orožnik se je v službenim motornem vozilu na državni cesti 305 in se ni zavedel, da mu je v motorja zadelo olje, ki se mu je cedilo na zadnjo gubo. Zaradi spolnosti je na blagovni ovinku zdrsnil. Poškodovan se je po ramenih in nogah.

ŠTANDREŠKA ZEMLJA IN INFRASTRUKTURE

«Živimo v popolni temi»

Kmetje ne vedo, po koliko jim bodo plačali zemljo in kdaj bodo prejeli denar - Hud udarec za gospodarsko in s tem narodnostno moč naše skupnosti

Izgradnja avtoceste, dovozov, državne ceste in «cestne luke» pri Štandrežu se lep čas razburja duhove in spremlja v stisko lastnike zemlje na tem področju. Čeprav so v različnih telesih že pred leti opozarjali na gospodarsko in človeško stran tega vprašanja, mu še vedno ni videti rešitve. Če pa ga je skozi zapletene odnose morda lahko slutiti, se prikazuje škodljiv, zelo škodljiv za slovensko skupnost v Štandrežu in v Sovodnjah.

Pred nekaj tedni so tehniki zalogičili traso avtomobilske ceste, ne da bi bilo poprej urejeno lastništvo zemljišča. «Živimo v popolni temi», so nam povedali štandrežci. «Pogovarjali smo se na raznih uradih, v občini, na pokrajini in deželi, toda izhoda ne vidimo. V nobenem primeru ne moremo prodati zemlje za vsak denar, ki nam ga bodo ponudili. Ne samo zato, ker je vredna veliko več kot nam ponujajo zanj, ampak tudi zaradi kruha, ki nam ga daje.»

Štandreški kmetje, ki bodo z izgradnjo teh cestnih infrastruktur najbolj prizadeji, sicer obdelujejo svojo zemljo, kot da se nič ne dogaja in da ne bodo nikoli obnjo. Če pa se razgovorji okoli tega vprašanja izdajajo stisko, ki jih obdaja. Negotova prihodnost se jim obdaja, se celo pa bodo v težavah njihovi otroci, ki so se ogreli za dobro kmetijstvo, kakršno danes uspeva v tem goriškem predmestju. «Če bodo nam pobrali njive, bomo lahko najmoderneje stroje prodali za staro železo. Zemlje bo premalo za sina, ki se je posvetil kmetijstvu. Kakšna bo njegova bodočnost in kaj bodo počeli tisti kmetje, ki so nekoliko v letih, če jim bodo odvzeli zemljo?» se sprašujejo domačini.

Osrednje težave nastajajo z odkupno ceno. Cene so menda različne in se sučejo med 400 in 1.000 lirami ter naj bi za celotno površino okoli 300 njiv - toliko bi jih namreč razstavili - znašala povprečno okoli 800 lir za kvadratni meter.

Kako krivična je, dokazuje tudi dejstvo, da plačujejo kmetje za svoje potrebe zemljo v bližini tega območja po 2.000 lir. Lahko si predstavljamo, po koliko bi šla, če bi jo prodajali za gradnjo.

Na pogovorih s predstavniki raznih upravnih in političnih teles so se kmetje lahko prepričali, da so njihove koristi vedno manj upoštevane, ker jim ne bodo plačali zemlje po tržni vrednosti, ampak se hočejo poslužiti zakonov, ki so odločno proti koristim kmetov. Govorijo o razstavitvi zemlje za javno korist ali celo o časni zasedbi, ki so se je poslužili pri izgradnji Grandi motorji v Trstu. V vsakem primeru je kmet tisti, ki plačava dedek industrializacije. V našem primeru je breme toliko huje, ker ga plačujejo slovenski kmetje. S šibitvijo gospodarskega položaja slovenskega kmeta se slabi tudi njegova narodnostna odprtost. Tega se moramo zavedati v vsji resnosti, ki ga to vpašanje predstavlja za našo skupnost na Goriškem. Morda se nam sedaj dogaja prva, da smo postavljali pred tako hude preizkušnje, zato moramo ravnati odgovorno, da preprečimo vsestransko škodo, kakršno so utrpeli naši ljudje na Tržaškem.

Če vam štandreški kmetje danes odgovarjajo, da živijo v popolni temi, kar zadeva usodo njihove zemlje, hočejo s tem reči, da ne vedo niti po koliko nameravajo zemljo plačati, niti kdaj bodo zanj prejeli denar. Zato nam se nihče ne čudi in ne hudeje, če nečemo podpisati nobenega papirja in če so tudi skrajno nezaupljivi. Skušnje so jih naučile, da bodo svoje koristi najlažje branili sami v okviru svojega kmečkega društva, ki ga je toliko

let uspešno vodijo in s tem najboljše dokazujejo, kako dobri gospodarji so.

Podaljšani rok za prošnje za stalna proforska mesta

Zaradi težkoč, ki so jih interesi imeli pri dobivanju potrdil za službena leta na raznih solah, ker so bile slednje zaprte zaradi minulih volitev, je ministrstvo za šolstvo izdalo okrožnico, s katero se podaljšuje rok za vlaganje prošnje za stalna mesta, po ministrskem dekretu z dne 30. junija 1971, do 24. maja.

Prav tako je bil zaradi volitev podaljšani rok za sprejemanje prošnje kandidatov, ki bi kot privatisti hoteli opraviti izpite za nižjo srednjo šolo. Ta rok, ki bi moral zapasti 15. maja, je bil podaljšani

za nedoločen čas.

Na prošnje zainteresiranih je ministrstvo za šolstvo podaljšalo do 5. junija tudi rok za vlaganje prošnje na šolsko skrbništvo za namestitve pomožnega osebja v solah. Zato je bil rok objave začasne lestvice podalšan do 15. julija, rok dokončne lestvice do 5. oktobra, do 15. oktobra pa rok za prošnje za suplence.

Na povabilo Mladinskega krožka - Gorica bo jutri, v petek, ob 20.30 v klubu «S. Gregorčič» gostoval Mali oder Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice z Genetovim delom v režiji Iztoka Torkja

POOSTRENI NADZOR

PO GLASOVANJU V OBČINSKEM SVETU VČERAJ PONOČI

Razkol v koaliciji KD-PSI v tržiški občinski upravi

Za resolucijo PSI so glasovali svetovalci KPI, PSI in PSDI - Relativno večino dosegla resolucija KD - Socialistična odborica zapustila svoji mesti in sedla med svetovalce

Tržiška občinska uprava je v krizi. Po glasovanju o dveh resolucijah, socialistični in demokratski, od katerega je prišlo malo pred eno uro včeraj zjutraj, sta socialistična odborica Semola in Vertovese zapustila občinskih mest in sedla med svetovalce. Socialistični načelnik skupine odv. Bonadoni je tudi dejal, da do nadaljnjega pristajati njegove stranke ne bodo sodelovali na sejah občinskega odbora, čeprav niso do sedaj še dali formalne ostavke. Kriza v tržiški občini utegne imeti posledice tudi v drugih krajih na Goriškem, če bi utegnilo priti do nove dvostranske koalicijske med KD in PSDI v Trzinu.

Vzroke krize je treba iskati v preteklosti, ko je moral takratni župan Romani, vodja desničarske grupe v tržiški KD, četi na svoje mesto ostaviti. Romani pa ni vrjel poške v koruzo in nekaj časa preden je bil imenovan za predsednika upravnega odbora, je bil v tržiški občini v celoti odločen. V tem času je bil v občini v celoti odločen. V tem času je bil v občini v celoti odločen.

Tako je bilo pred približno mesecem in pol dni, ko je upravni odbor z večino glasov sprejel odločitev komisije, ki je izbrala na javnem natečaju ravnatelja omenjenega konzorcija. Verjetno ta odločitev Romani ni bila všeč, zaradi tega je, po glasovanju, bil mnenja, da mora o tem sklopiti širši odbor, ne pa upravni. V širšem bi bil imel Romani večino za svoje teze. V znak protesta proti takemu samovoljnemu ravnanju so predstavniki tržiške občine, socialisti prof. Morena in Zuppan ter predstavniki okolinskih občin, komunisti Padovan, zapustili sejo upravnega odbora.

O stvari je bilo precej govora na sedežih političnih strank v Trzinu. Tako socialisti kot komunisti so zahtevali, da se občinski svet izvede o tej zadevi. Socialisti, ki vladajo v tržiški občini skupno z demokristjani (socialdemokrati so izven večinske koalicije), so zahtevali podporo občine za svoja predstavnika. Seveda niso hoteli o tem demokristjani ničesar slišati, ker niso hoteli ožgostiti svojega člana, predsednika konzorcija.

Različnice so zaradi predvolilnega časa preloži (medtem so na nedavnih volitvah socialisti svoje pozicije izboljšali, demokristjani pa so kljub povečanemu številu glasov v odstotkih nazadovali). Seja občinskega sveta je bila napovedana za turek, v ponedeljek zvečer je bil sestanek med predstavniki KD in PSI, prisostvovala sta mu tudi pokrajinska tajnika omenjenih strank De Simone in Dellago. Sporazuma na tem sestanku niso dosegli.

V turek popoldne se je sestala demokratska svetovalska skupina. Na njej so predstavniki levičarsko usmerjenih skupin predlagali besedilo resolucije, ki sicer daje podporo predsedniku Romaniju, do podpora pa tudi določen sporazum s socialisti. Skupina desničarskih svetovalcev z Romanijem na čelu pa je bila proti tej resoluciji, končno je pristala, da bo v občinskem svetu zanj glasovala.

Do sporazuma med predstavniki dveh vladajočih strank pred sejo občinskega sveta ni prišlo. Sporazuma niso dosegli niti pozneje, čeprav si je v neki meri župan Verseci prizadeval.

Seja je bila zelo živahna. Socialisti Bonadoni je dejal, da morajo slednje sodelovanje med strankama na medsebojnem spoštovanju. V konzorciju industrijske cone pa je prevladovalo osebno vodenje, ki ni upoštevalo volje drugih članov upravnega odbora. To je na torkovski seji poudaril sam Romani, ki je tudi občinski svetovalec, ki je hvalil svoje osebne dosegke v vodenju konzorcija. Komunisti so prav ta

ko napadli absolutistično politiko krščanske demokracije.

Pozno ponoči sta bili predloženi dve resoluciji s strani PSI in KD. Za prvo so glasovali trije socialisti, osem komunistov, dva socialdemokrata, proti pa demokristjani in en liberalce. Ta resolucija je bila zavrnjena s petnajstimi glasovi, zanj je glasovalo trinajst svetovalcev. Svetovalci PSIUP je bil odstoten. Za demokratsko resolucijo pa je glasovalo le štirinajst demokratskih svetovalcev, liberalce se je vzdrlž, svetovalci KPI, PSI in PSDI pa so glasovali proti. Odborica je bila ta sicer zelo počilo večino enega glasu.

Po glasovanju sta, kot smo že omenili, socialistična odborica, zapustila svoji občinski mesti. Glasovanje je dokazalo kompaktnost med demokratske skupine, čeprav se v njej Romanijevo delovanje ostro kritizira. Da je prišlo do tega je krivo aktivno delovanje demokratske desnice, ki ima v Trzinu svoj center. Tu je minister Piccoli, v svojstvu ministra za državne zadeve, dobil nekaj pristavev v ladijdelnici in že pred nekaj meseci je ta skupina v krajevem in državnem merilu pričela izvajati politiko, ki jo v vsedržavnem merilu zagovarja sam Piccoli.

Ni izključeno, da se bo kriza razširila in da bo skušala tržiška KD najti sporazum z dvema socialdemokratskima in liberalnim svetovalcem. Možen bi bil torej centristični odbor, ki bi imel večino v tamkajšnjem občinskem svetu.

V prihodnjih dneh bodo sestanki posameznih zainteresiranih strank v krajevem in pokrajinskem merilu.

Uspešna operna premiera v Verdijevem gledališču

Na nočnejši predstavi Verdijevca «Plesa v maskah» bo vlogi Amelije pela Adriana Ciani

Goriško občinstvo je bilo s sinočnjo Verdijevco premiero «Plesa v maskah» zelo navdušeno. Prisotni so bili predstavniki oblasti in tudi zastopniki iz Nove Gorice.

V tem delu, s katerim se je odprla letošnja operna sezona, se je kot Riccardo se posebno izkazal tenorist Giorgio Casellato Lombardi, zaradi pristnega življenja, glasbenega podčujstva, predvsem pa zaradi prijetnega in obenem polnega glasu. V pomembnih vlogah je nastopal že v veronski Areni in v milanski Scali pa tudi v drugih znanih italijanskih opernih gledališčih.

Tudi baritonist A. Protti in Adriana Ciani sta bila deležna velikega odobravanja občinstva, na splošno pa je bilo občinstvo navdušeno nad vsemi pevci, ki so skupaj ustvarili zares lep glasbeni mozaike, ki ga je dopolnjeval se orkester pod vodstvom Adalberta Toninija. Prav tako pristno dopolnilo celotnega mozaike je bila tudi scena, ki jo je pripravila Glotilde Baroni in luči v rokah Enrica Sucechija. Delo je režiral Riccardo Cucchetti.

Teden Rdečega križa

Z nedeljo, 21. maja se bo pričel teden Rdečega križa. Ob tej priložnosti je dolžnost vsakega poštenega človeka, da se spomni na to ustanovo, ki živi že več kot stoletje v neutrudljivem delu v vojni in miru in katere edini namen je nepristranska pomoč bližnjemu.

Pokrajinski odbor goriškega Rdečega križa, si želi, da bi se v tem trenutku državljanji zavedali pomembne vloge, ki jo ima ta ustanova pri pomoči potrebnim in da bi temu primerno za to ustanovo tudi prispevali, v jasnem prepričanju, da to delajo v korist bližnjemu in potrebnemu.

Poletni urnik pokrajinskega arhiva

Ravnatelj pokrajinske biblioteke in arhiva v Palati Attens na Koru obvešča vse zainteresirane, da bodo uvedli, kot vsako leto, nov urnik v poletnih mesecih. Od 29. maja do 30. septembra bo občinstvu možen vstop v biblioteko in v arhiv vsak delavnik od 8. do 14. ure. Popoldne bosta urada zaprta. Muzej pa bo odprt po običajnem urniku.

PO GLASOVANJU V OBČINSKEM SVETU VČERAJ PONOČI

Razkol v koaliciji KD-PSI v tržiški občinski upravi

Za resolucijo PSI so glasovali svetovalci KPI, PSI in PSDI - Relativno večino dosegla resolucija KD - Socialistična odborica zapustila svoji mesti in sedla med svetovalce

Tržiška občinska uprava je v krizi. Po glasovanju o dveh resolucijah, socialistični in demokratski, od katerega je prišlo malo pred eno uro včeraj zjutraj, sta socialistična odborica Semola in Vertovese zapustila občinskih mest in sedla med svetovalce. Socialistični načelnik skupine odv. Bonadoni je tudi dejal, da do nadaljnjega pristajati njegove stranke ne bodo sodelovali na sejah občinskega odbora, čeprav niso do sedaj še dali formalne ostavke. Kriza v tržiški občini utegne imeti posledice tudi v drugih krajih na Goriškem, če bi utegnilo priti do nove dvostranske koalicijske med KD in PSDI v Trzinu.

Lepo priznanje šahistom iz Štandreža

Deluje krožek iz Štandreža, ki deluje v okviru prosvetnega društva O. Zupančič, je bil v teh dneh deležen velikega priznanja.

Pod pokroviteljstvom turistične ustanove je bilo namreč v nedeljo v Lignanu šahovski tekmovalstvo med predstavniki Furlanije - Julijske krajine in predstavniki Veneta. Srečanje, ki so ga odigrali na 20. šahovnicah, se je zaključilo z 11,5 proti 8,5 v korist Veneta.

Hvale vredno za štandreške prosvetnike je pa to, da je bil v delni reprezentanci prisoten tudi predstavnik njihovega šahovskega krožka.

Ob zaključku meddeležnega turnirja, ki je prvi turnirski šahovski turnir v Italiji, je bilo slavnostno nagajevanje zmagovalcev, katerega se so poleg oblasti udeležili tudi vidni italijanski šahovski mojstri.

Ker smo že pri šahu, moramo povedati, da bo 28. maja v mali dvorani UGG 6. mednarodni ekipni šahovski brzdturnir, katerega se bodo udeležili poleg italijanskih tudi jugoslovanski in avstrijski šahovski mojstri.

Kino

Gorica
VERDI ob 21.00: «Ples v maskah», Verdijeva opera.
CORSO ob 17.15-22.00: «Frattello so le, sorella luna», G. Faulkner in J. Bower; barvni film.
MODERNISSIMO ob 17.15-22.00: «Il Decamerone proibito», O. De Santis in C. De Carvalho; barvni film, mladini pod 18. letom prepovedan.
CENTRALE ob 17.00-21.30: «Il corsaro della mezza luna», J. Derek in J. M. Canale; barvni film.
VITTORIA ob 17.15-21.30: «Una farfalla con le ali insanguinate», H. Berger, E. Stewart, ameriški film.

Tržič

AZZURRO ob 17.30: «Ciao Gulliver», Barvni film.
EXCELSIOR ob 16.00: «Un papero da un milione di dollari», Barvni Walt Disneyeva slikanica.
PRINCIPE ob 17.00-21.30: «Come, quando, perché», F. Lee Roy; barvni film.

Nova Gorica

SOCA (N. Gorica): «Camangos», ameriški barvni film - ob 18. in 20.
SVOBODA: «Ljubezen v troje», francoski barvni film - ob 18. in 20.
DESKLE: «Rdeči rubini», danski barvni film - ob 17. in 20.
RENCE: «Krava mati», ameriški barvni film - ob 20.
SEMPAS: «Zakon v Pecos», francoski barvni film - ob 20.
KANAL: «Omogočiti inspektorja Sterlinga», italijanski barvni film ob 20.
PRVACINA: Danes zaprta.

Izleti

Slovensko planinsko društvo v Gori priredi v nedeljo, 21. maja družinski izlet na Korosko z obiskom Beljaka, Svatne (rojstne vasi Miklova Zale) in Vrbskega jezera. Na razpolago je še nekaj prostorov, ki jih lahko zainteresirani rezervirajo na sedežu SPD, Ul. Malta 2, tel. 24-98.

Razna obvestila

Za današnja mladina v Gorici priredi SPD v Goriškem popoldne v soboto 20. maja ob 16.30 v Prosvetni dvorani. Vrteli bodo deli filma «Bratovščina sinjega galeba».

KOROŠKA

DR. KREISKY SPREJEL DELEGACIJO SLOV. MLADINSKIH ORGANIZACIJ

Stališče mladih Korošcev do dunajske zvezne vlade

«Vlada nima programa», «nima metode» - «Folklorne šablone» - Dosedanje izkušnje glede dvojezičnega šolstva - Gospodarski pritisk na socialno nižje sloje

Zvezni kancler dr. Bruno Kreisky je v četrtek, 4. maja sprejel delegacijo slovenskih mladinskih organizacij, ki so jo sestavljali Feliks J. Bister za klub Mladje, Vinko Wieser za klub slovenskih študentov na Dunaju ter August Brummik za Slovensko kulturno - politično organizacijo (Kladivarsko skupino).

Imenovane tri organizacije, ki nastopajo kot Delegacija slovenskih mladinskih organizacij, se potegujejo, da bi bile zastopane pri uradnih razgovorih zvezne vlade s predstavniki slovenske manjšine.

Dr. Kreisky je izrazil svojo pripravljenost, da so lahko zastopane tudi mladinske organizacije pri takih razgovorih, v intervjuju z ljubljanskim Delom (10. 10. 1971), vendar Delegacija slovenskih mladinskih organizacij na uradni razgovore 6. aprila t. l. ni bila povabljen.

Pri sprejemu delegacije slovenskih mladinskih organizacij je dr. Kreisky povedal, da nima nič proti, če se uradni razgovori udeležijo tudi mlada generacija, vendar je odvisno od obeh centralnih organizacij, če se s tem strinjata.

V svoji vlogi je delegacija slovenskih mladinskih organizacij razložila svoje razmerje do zvezne vlade ter v čem bi obstajala rešitve manjšinskega problema.

Delegacija slovenskih mladinskih organizacij je v odnosu do zvezne vlade v naslednji situaciji:

1. zvezna vlada nima programa: koroški Slovenci v vladni izjavi za to zakonodajno dobo sploh niso omenjeni;

2. zvezna vlada nima metode: zvezna vlada goji tajne pogovore in stike z različnimi uradi, ne da bi pritegnila k sodelovanju, prizadevanje manjšino;

3. namesto programa: folkloristične šablone, kot je to neprimerno rezervirano mišljenje zvezne vlade (205 vasi in zaselkov).

Zato delegacija slovenskih mladinskih organizacij si ne dela iluzij glede izboljšanja položaja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem s strani odgovornih vladnih organov.

Pri reševanju problema izhaja delegacija s stališča, da je potrebno ustvariti z dosledno demokratičnim postopanjem takšno stanje, ki izključuje možnost nacionalne diskriminacije.

Pri nezadostni rešitvi zdajšnjih demokratičnih zahtev koroških Slovencev ni bil upoštevan teritorialni princip. Čeprav kot posledica zahtevke manjšinske politike obstaja videti, da je jezikovna podoba tega področja že popolnoma deformirana in ni več zaključena teritorialna, obstaja deformacija le glede političnega odnosa prebivalstva do uporabe slovenskega jezika, zato je poznano strnjeno slovensko in jezikovno mešano področje podlaga za reševanje vseh problemov slovenske narodnostne skupnosti.

Ker izkušnje gonj proti dvojezičnemu šolstvu kažejo predvsem gospodarski pritisk na socialno nižje sloje slovenskega prebivalstva in ker je naseljenost prostora koroških Slovencev, kot je znano, nerazvit, je treba skrbeti za to, da bo odgovarjajoča industrializacija na tem področju narasla prebivalstva in da bo v javnem življenju in na delovnem mestu dosledno izvedena enakopravnost slovenskega jezika.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

«Da bi v šolskem vprašanju končno prišli do zadovoljive rešitve, si je provizorična delovna vlada vzela vzorec v nekaterih švicarskih kantonih. Nikoli se ne bi končali prepri, če ne bi kratko in malo bil sprejet sklep, da se mora vsak otrok na tem področju učiti obeh deželnih jezikov. Prav takšno rešitev je bila sprejeta tudi za jugovzhodno Koroško. Tako mora v nekaj letih vsak otrok na tem področju obvladati oboje jezika in vsakdo se lahko svobodno odloči, h kateremu jeziku se bo priključil».

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

Enakopravnost jezika zagotovi le zakon, ki dopušča, da se mladina celotnega slovenskega in jezikovno mešanega področja nauči obeh deželnih jezikov.

mu narodu pravzaprav hoče pripadati. («Neue Zeit» z dne 11. 11. 1945, cit. po J. Tischler, Die Sprachenfrage in Kärnten vor 100 Jahren und heute).

Nova hidrocentrala pri Borovljah

Pri Borovljah so se začela dela za gradnjo tretje elektrarne v sklopu programa štirih central na «srednji Dravi», ki predvideva eno v Bistrici - Bilčovsu, drugo med Rožekom - in St. Jakobom, tretjo, o kateri je govor, v Borovljah, četrto pa v bližini Ga-

licije na mestu Aninega mostu. Z razstrelitvijo zadnje ovire so pred nedavnim preusmerili Dravo in jo speljali v novo strugo.

Ko bo nova elektrarna nared, bo imela zmogljivost 76.000 kilovatom in bo dajala na leto okoli 335 milijonov kWh električne energije. Dela se bodo končala nekje poleti 1975. Jez za centralo bo stal kakih 700 metrov zahtodno od pritoka ljubljanske Borovnice v Dravo. Za jezo se bo ustvarilo umetno jezero, ki bo dolgo kakih 11 km in se raztezalo na površini malo manj kot 4 kvadratnih kilometrov. Južno stran umetnega jezera bo obrobil skoraj 10 km dolg nasip.

DA BI SLOVENSKA BESEDA NE ZAMRLA

Prosvetno društvo v Ločah je slavilo svojo 50-letnico

Nastalo je in se razvilo v dobi po prvi svetovni vojni - V času nacizma je moralo utihniti - Po vojni spet oživel

V soboto 13. t. m. so v kulturnem domu v Ločah na Koroškem slavili 50-letnico slovenskega kulturnega društva «Jepa» - Basko jezero. Petdeset let je dolga doba, posebno v razmerah, kakršne so na Koroškem in če je vmes tudi vojna doba, doba nacizma in druge svetovne vojne. Pogledamo nekoliko nazaj v zgodovino tega društva, ki je nastalo leta 1922 v Dobju.

Društvo si je tedaj dodelo ime Slovensko izobraževalno društvo «Jepa» po bližnji gori Jopi. Svoje predvideve je društvo tedaj pripravljalo v glavnem pri Hajnzu v Ledinah in je, kot piše Rehman v svojih spominih, moralo nato prenesti svojo dejavnost v Loče, kjer si je postavilo leseno stavbo, da bi imelo vsaj oder in ostale potrebščine za igre pod streho. Tu je društvo uprizorilo na prostem več zahtevnejših del, kot n. pr. «Desetega brata», «Divjega lovca» itd. Deset let je to društvo prirejalo uspešne uprizoritve tudi zahtevnejših odskih del.

Leta 1932, ko je bilo društvo staro deset let, se je krepko o pomoglo, ker je prišlo do dvorane pri Ročniku v Ratenčah, to se pravi v vasi, ki je bila tedaj pretežno slovenska. Tarkajšnja gostilničarka je namreč dala slovenskemu prosvetnemu društvu na razpolago dvorano, tako da je društvo imelo primeren oder in prostor za nastope tudi izven sezone. Društvo je sicer moralo lastnici dvorane odšteti na jennino, toda privoščilo si je lahko tudi velike uprizoritve, med drugim celo Miklovo Zalos.

Ti uspehi so vzbudili tudi druge prosvetne delavce, tako da so prav v tem času ustanovili moški pevski zbor, ki je gojil lepo slovensko pesem skoraj vse do začetka druge svetovne vojne.

Hkrati s tem je začelo društvo tudi s tamburaštvom in je ustanovilo tamburaški ansambel, v katerem so igrali mladi člani društva, ki so si sami nabavili instrumente.

Dejavnost društva, ki je močno zaživela leta 1932, ko je društvo dobilo v dvorani pri Ročniku primernejše prostore, je doseglo svoj višek leta 1936, ko se je pomladilo in šlo nad 180 aktivnih članov.

Toda približno smo se že drugi svetovni vojni. Ko je društvo leta 1938 pripravljalo uprizoritev «Vrnitve» in imelo že dovoljenje za uprizoritev, je prišel protikaz, ki je uprizoritev preprečil. To je bilo prvo tovrstno «srečanje» društva z novo nacistično oblastjo.

Izbruhnila je nato vojna in člani pevskega zbora, tamburaškega ansambla in odrske skupine so drug za drugim odhajali na bojišča, od koder so začeli tudi prihajati žalostne vesti, da je ta ali oni padel, veliko jih je padlo, skoraj vsi člani tamburaškega ansambla, predsednik društva Franc Pöck je padel kot partizan v Dobju, njegov brat in njegova mati pa sta umrla v nacističnem taborišču Dachau. Ko so nacisti prepovedali društvu delovanje, so se tudi polastili njegovega premoženja.

Po drugi svetovni vojni je prosvetna zveza skušala ponovno oživiti vsa prejšnja prosvetna društva in v Ločah so ponovno postavili kulise in dvignili zastor. Posebno bivši prosvetni delavci so rade volje poprijeli delo ali prišli k delu ali pa so se vrnili v društvo, ki je kot prvo delo ponovno uprizorilo «Desetega brata», ki je bil tako rekoč tradicionalna predstava v Ločah. Pozneje

so prišla na vrsto še druga dela, n. pr. «Tri sestre», «Sin», «Reček Andrejček», «Srenja» itd. Društvo je tudi gostovalo po raznih krajih po Koroški. Tudi pevski zbor je obnovil svojo dejavnost in tako dramski oder kot zbor imata sedaj na razpolago za svoje nastope «zdravilsko dvorano» v Kulturnem domu, ki ga je bektanjska občina postavila v Ločah. V tem domu gostujejo tudi pevski zbori iz drugih koroških vasi. Slovenska prosvetna zveza in Kršćanska kulturna zveza pa sta, kot piše celovški «Naš tednik», oskrbeli več gostovanj iz drugih koroških krajev in iz matične domovine Slovenije.

Smrt znanega pevca

V Dvoru pri Šmihelu je pred dnevi umrl po dolgi hudi bolezni Jože Apovnik, ki so ga dalec na okrog poznali pod imenom Ženitar. Bil je star 72 let in se je rodil v Nemičah. Pokojni Jože Apovnik je bil znan kot človek vedre ga značja in kot dober pevec. Ko so leta 1931 ustanovili v Piburku slovenski pevski zbor, se je vanj vključil kot tenorist in bil dolgo let eden izmed stebrov zbora. Ko se je pozneje preselil v Dvor, je tu sodeloval kar v dveh zborskih in sicer v doorskem moškem ter v ženskem zboru. Ker je bil zares dober pevec, so ga pritegnili tudi k osrednjemu peškemu zboru SFZ s katerim je bil tudi na turnejah izven domovine. Ko so ga pokopavali na smišelskem pokopališču, so mu prišli poslednji zapesti tudi tovariši, s katerimi je toliko let gojil na šo lepo koroško pesem.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

Porabski Slovenci v novem podjetju

V mestecu Monostru, gospodarskem in trgovskem središču Porabja, je te dni začelo delovati

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

no stran z naslovom «Za naše Slovence». Na tej strani objavljajo v slovenskem jeziku prispevke iz Porabja, pesnice in prozne sestavke iz slovenskih mladinskih in drugih listov ter programe Radija Ljubljane. Žal, da tiskarski skrat in površna lektura večkrat iznakažita književna slovenska besedila.

PRESEDNIK ZSO DR. ZWITTER NA OBČNEM ZBORU

Mesto mladih je v organizaciji

ZSO je odprta vsem - Stati od zunaj ali ob strani, ni dobro

Ko smo v nedeljo poročali o občnem zboru Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, smo v samem začetku zabeležili, da je bila dolga diskusija v trenutkih, ko je bil na dnevni red vključen tudi pevski zbor. Pri tem smo mislili na dokaj živahno in ostro diskusijo med skupino mlajših in mladih delegatov ter samim vodstvom osrednje organizacije slovenskih društev na Koroškem, ki mu mladina očita premajhno dejavnost, premajhno zavzetost in še marsikaj. Čeprav se je polemika kmalu utišala in so bili prav predstavniki te živahne mladine vključeni v novo vodstvo organizacije, se bomo vrnili k tistem delu poročila, ki ga je predsednik ZSO dr. Franci Zwitter

posvetil problemu mladine. V svojem poročilu je med drugim rekel: «Zveza slovenskih organizacij se dobro zaveda važnosti in pomena mlade generacije in je zato pokala vedno razumevanje za mladinsko dejavnost. Pri tem ne mislim le na grobno podporo, ki ji je dajal in jo daje Klubu slovenskih študentov na Dunaju, venskih študentov na Dunaju, skupini oči Kladiva» ter mladinske revije «Mladje» mislim tudi na pozitivno podporo študentom v zvezi z dogodki okoli «Korotana» in na intervencije in nemoteno podporo o priložnosti procesa proti predsedniku slovenske mladine Marjanu Borutu šturm. ZSO je tudi omogočila študentski skupini proučevanje socialne gospodarske strukture nekaterih naših krajev, kar predstavlja prvi zaroček znanstvenega krožka ali, če hočete, znanstvenega inštituta koroških Slovencev».

ZSO na je bila kljub temu izpostavljena hudi kritiki mladine, celo hujši kot vsaka druga slovenska organizacija, ki niti od daleč ni pokazala tako širokega razumevanja za mladino in njeno dejavnost. Nič nismo hudi - je nadaljeval dr. Zwitter - zaradi tega, marveč celo priznamo, da je v ozadiju bolj borbenega razpoloženja koroških Slovencev zlasti odločnejši nastop mladine, ki je s tem vsakekar vplivala na celotno politično življenje koroških Slovencev. Ob tem priznavanju pozitivnih aspektov aktivnosti mladine pa ZSO kot odgovorna, napredna osrednja organizacija koroških Slovencev tudi kritično presoja razne mladinske nastope ki jih ne more v celoti odobravati. Zlasti je ZSO mnenja, da je mesto mladine znotraj obstoječih slovenskih organizacij in ne izven je teh kot nekaka tretja sila ali izvenstružna opozicija. Zato se je ZSO tudi iskreno trudila, da bi mladino vključila v svoje vrste».

Ko je nato dr. Zwitter ugotovil, da prvi poskusi v tem niso uspeli, ker da je del mladine videl možnost obstoja Slovencev samo v spremembi današnje družbe, je nadaljeval:

«Mladost sama pa še ni program in čakanje ni sprememba družbe je le izmikanje konkretnemu delu v danih razmerah. Izvenstružna opozicija pa je še prav posebno izmikanje odgovornosti, ki ga ima osrednja manjšinska organizacija ne le pred svojimi člani, marveč tudi pred narodno celoto, pa se pred državo in konec koncev celo pred zgodovino».

Potem ko je dr. Zwitter pozval mladino, da naj se «vključi v pripravljanje in delo obstoječih organizacij», je tudi dodal, da je ZSO «vedno odprta za mladino, ki je iskreno pripravljena skupno se boriti za enakopravnost našega ljudstva in v odprto ne le za članstvo v njej, marveč so zanj odprte možnosti tudi v vodstvu».

In kot smo že poudarili, se je to tudi zgodilo, kajti v novo vodstvo ZSO so bili izvoljeni tudi predstavniki prav te mladine, ki bo s svojo mladostno verno pravo pozitivno vplivala na nadaljnje delovanje zveze in v njej včlanjene organizacije.

Dr. Joško Tischler

nih mest v teh organizacijah, tudi do plodnega sodelovanja z avstrijskimi nemško govorječimi državljani, dokler ni tudi avstrijski nacizem z vso svojo okrutnostjo, ki se je odrazil tudi v tem, da so današnja jubileja poslali za profesorja v Breginjo, kjer je preživel strahotne vojne.

Brž po končani vojni se je vrnil na Koroško, kjer se je pomnožil v dejavnosti in se v prosvetni ter politični aktivnosti priključil v uveljavljene slovenske kroge, ki je stopil v zaslužni življenjski pokoj, in odnehal s svojo dejavnostjo in je danes, kot smo že rekli, predsednik NSKS.

V okviru letošnjega XVII. slovenskega kulturnega festivala so pred 10 dnevi, 6. maja, priredili večer koroških književnikov, na katerem so bila v programu dela koroških literarnih ustvarjalcev: Milke Hartmanove, Valerijana Polanskega, Gustava Januške, Floriana Lipuscha, Andree Kolobara ter Janka Messnera. Njihova dela so posedovali obeinstvo slovenski umetniki: Stefanija Drobneva, Miha Baloh in Marjan Kralj, o sodobni literarni dejavnosti med koroškimi Slovenci pa je spregovoril strokovnjak za zgodovino slovenske književnosti dr. Matjaž Kmecl, ki je pred tremi leti sodeloval tudi na prvih koroških kulturnih dnevih v Celovcu s predavanjem o slovenski Koroški plebsitini književnosti.

Uspeh porabskih Slovencev na festivalu južnoslovanskih ljudskih pesmi v Budimpešti

Na nedavno končanem festivalu ljudskih pesmi in melodij južnoslovanskega življa na Madžarskem, ki se ga je udeležilo preko 250 tekmovalcev, so predstavniki porabskih Slovencev zabeležili lep uspeh.

Poleg pevskega zbora iz Gornje Senika so na festivalu v Budimpešti nastopili tudi pari in posamezniki iz Verice in Sakalovec. Njihov program je obsegal malo znane narečne in že popularne slovenske ljudske pesmi, ki so se priljubile tudi mladini v Porabju.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali ugledni madžarski in juž-

noslovanski glasbeniki in pedagogi, je med solisti prisodila drugo nagrado Margiti Gaspari iz Verice, v skupini manjšega nastopa pa je prejel tretjo nagrado duo Erika Glanc in Irene Barber iz Dolnje Senike.

Nagradjeni pevci iz Porabja bodo nastopili še na festivalu predreditvi vseh narodnosti, ki živijo na Madžarskem. To zaključno reditve bo prenašala tudi madžarska televizija. Ta pomemben uspeh mladih slovenskih pevcev iz Porabja bo nedvomno vzpodbudil na vplival na razvoj kulturne prosvetne dejavnosti med slovenskim življenjem na Madžarskem.

Mešani pevski zbor iz Gornje senika

Na nedavno končanem festivalu ljudskih pesmi in melodij južnoslovanskega življa na Madžarskem, ki se ga je udeležilo preko 250 tekmovalcev, so predstavniki porabskih Slovencev zabeležili lep uspeh.

Poleg pevskega zbora iz Gornje Senika so na festivalu v Budimpešti nastopili tudi pari in posamezniki iz Verice in Sakalovec. Njihov program je obsegal malo znane narečne in že popularne slovenske ljudske pesmi, ki so se priljubile tudi mladini v Porabju.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali ugledni madžarski in juž-

noslovanski glasbeniki in pedagogi, je med solisti prisodila drugo nagrado Margiti Gaspari iz Verice, v skupini manjšega nastopa pa je prejel tretjo nagrado duo Erika Glanc in Irene Barber iz Dolnje Senike.

Nagradjeni pevci iz Porabja bodo nastopili še na festivalu predreditvi vseh narodnosti, ki živijo na Madžarskem. To zaključno reditve bo prenašala tudi madžarska televizija. Ta pomemben uspeh mladih slovenskih pevcev iz Porabja bo nedvomno vzpodbudil na vplival na razvoj kulturne prosvetne dejavnosti med slovenskim življenjem na Madžarskem.

Uspeh porabskih Slovencev na festivalu južnoslovanskih ljudskih pesmi v Budimpešti

Na nedavno končanem festivalu ljudskih pesmi in melodij južnoslovanskega življa na Madžarskem, ki se ga je udeležilo preko 250 tekmovalcev, so predstavniki porabskih Slovencev zabeležili lep uspeh.

Poleg pevskega zbora iz Gornje Senika so na festivalu v Budimpešti nastopili tudi pari in posamezniki iz Verice in Sakalovec. Njihov program je obsegal malo znane narečne in že popularne slovenske ljudske pesmi, ki so se priljubile tudi mladini v Porabju.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali ugledni madžarski in juž-

noslovanski glasbeniki in pedagogi, je med solisti prisodila drugo nagrado Margiti Gaspari iz Verice, v skupini manjšega nastopa pa je prejel tretjo nagrado duo Erika Glanc in Irene Barber iz Dolnje Senike.

Nagradjeni pevci iz Porabja bodo nastopili še na festivalu predreditvi vseh narodnosti, ki živijo na Madžarskem. To zaključno reditve bo prenašala tudi madžarska televizija. Ta pomemben uspeh mladih slovenskih pevcev iz Porabja bo nedvomno vzpodbudil na vplival na razvoj kulturne prosvetne dejavnosti med slovenskim življenjem na Madžarskem.

A. P. OGAREV: PRIPOVEDUJEJO VODNIKI I. PODREKA IN DRUGI DOMAČINI

«Pri Kobaridu 1917 sem bil vodnik jaz...»

Spomini na leta, ko smo se še kot otroci spoznavali z vojno - Protiletalske baterije v «zaledju» bojišča

10.

Ko je avstrijsko-nemško poveljstvo pozno poleti leta 1917 pripravljalo načrte za prodor pri Kobaridu, so tudi v Sebelje poslali baterijo štirih protiletalskih brzostrelnih topov in štiri protiletalske strojnice. Posadko pri topovih in strojnicah so sestavljali Nemci-Bavarci. Bili so zelo dostojni in disciplinirani. Skušali so se razgovarjati s starejšimi, vendar se niso razumeli, ker nihče ni znal nemški.

Italijanski izvidniki in bombniki znamke «Caproni» so večkrat prileteli s soške fronte. Zgodilo se je, da so štirje bombniki «Caproni» preleteli fronto in se usmerili proti vzhodu. Avstrijsko protiletalsko topništvo na soški fronti je enega zadelo. V hipu je zagorel in se prelomil na dva dela, ki sta treščila na zemljo nekje pri Planah v Soški dolini. Ostali trije so pot nadaljevali. Ko so prišli nad Sebelje, so odvrli pet bomb. Tri so padle na pašnik, kjer so avstrijski vojaki pasli

Gregorčičovo Vrsno

200 konj, ki so jih pripeljali s soške fronte, da se malo od počitja in opomorejo od naporov. Dve bombi sta padli na Merišček, ena tla ceste, druga pa pred hišo župana Rejca.

VOJASKA POKOPALIŠČA

Na soško fronto — po več kot petdesetih letih — spominja številna vojaška pokopališča in spomeniki po vaseh. Nizki cementni križi ali majhni polokrogli kamni spominjajo, da pod njimi počivajo vojaki. Ponekod so cementni križi polomljeni in nagnjeni. Napisi na spomenikih so zbledeli, da jih skoro ni več mogoče prebrati.

NOGOMET

EVROPSKI POKAL NARODOV

Madžari v polfinalu po zmagi nad Romuni

BEograd, 17. — Madžarska je v Beogradu premagala Romuni 2:1 (1:1) v tretji tekmi med tema reprezentancama. Po prvih dveh tekмах je bil namreč izid neodločen (1:1 in 2:2).

Madžarske sta bila strelca Kocsis (25. min. p.p.) in Szoke (43. min. d.p.), za Romune pa Neagu (35. min. d.p.).

Tekma si je ogledalo 45.000 gledalcev.

Madžari se bodo v polfinalu pomerili s Sovjetsko zvezo, v drugem polfinalu pa bo na vrsti tekma Belgija — Zah. Nemčija.

sterica Tottenham Hotspur je osvojila pokal UEFA, potem ko je danes v povratnem srečanju dosegla proti moštvu Wolverhampton Wanderers neodločen izid 1:1 (1:1). Tottenham je namreč v prvi tekmi zmagal z 2:1.

V 1. jugoslovanski nogometni ligi

Draгоценi točki za Olimpijo

V 28. kolu jugoslovanskega nogometnega prvenstva 1. zvezne lige so dosegli take izide:

Olimpija — Velež	1:0
Radnički (N) — Hajduk	3:1
Sloboda — Sarajevo	4:1
Radnički (K) — Crv. zvezda	0:2
Partizan — Vardar	2:1
Vojvodina — Sutjeska	0:0
Borac — Celik	2:0
Željezničar — Beograd	2:0
Maribor — Dinamo (danes)	

Lestvica:

Željezničar	41
Crvena zvezda	38
Beograd in Vojvodina	36
Velež in Partizan	31
Sloboda	29
Hajduk	28
Olimpija, Dinamo in Celik	25
Sarajevo, Vardar, Sutjeska in Borac	24
Radnički (N)	23
Radnički (K)	20
Maribor	18

BARCELONA, 17. — Nogometaš Manuel Rios Quintanilla je bil izbran za najboljšega španskega nogometaša. Izbral so ga športni uradniki dnevnika «El mundo deportivo».

Manuel Rios Quintanilla je standardni član španske nogometne enajsterice

ATLETIKA

MET KROGLE PRED LETOŠNJO SEZONO

AL FEUERBACH OBLJUBIL REKORD

Amerikanci so v tej disciplini še vedno pred vzhodnimi Nemci

Pred letošnjo atletsko sezono je vse kazalo, da se tudi v metu krogle Amerikanci ne bodo mogli izkazati. Na nedavnem svetovnem prvenstvu v Moskvi so bili na prvem mestu Nemci, sledili so Sovjeti, nato pa še Britanci. Amerikanci pa so bili na četrtem mestu.

Medtem ko je dvoranska sezona v ZDA minila brez izrednih presenečenj, se je v ZDA odobruje popravi Al Feuerbach, do lani šest na svetu najboljši v metu krogle.

Feuerbach je v dvorani kar trikrat presegal 21 metrov, kar je dvakrat več od svetovnega rekorda. V ZDA vedno zmagal, v svetovnih prvenstvih pa je bil drugi. V letošnji sezoni pa se bo trudil za svetovni rekord.

Feuerbach je v dvorani kar trikrat presegal 21 metrov, kar je dvakrat več od svetovnega rekorda. V ZDA vedno zmagal, v svetovnih prvenstvih pa je bil drugi. V letošnji sezoni pa se bo trudil za svetovni rekord.

Gies (NDR) 20,64 m 1969
Hoffmann (NDR) 20,60 m 1969
Komar (Poljska) 20,55 m 1971

Razen Steinhilberja in Longa so še vsi metalci aktivni, od Nemcev sta Gies in Hoffmann nekoliko »staršava«, Rotherburg pa običajno nezanesljiv.

Nekaj novega obeta v SZ. Odkrili so 24-letnega Aleksandra Baranikova, za katerega je krogljarske metanje precej ker ima lepo tehniko visoko 200 cm. S trenerjem sta izdelala poseben način metanja, ki sičel na povsem nov v zgodovini atletike. Metalec se v krogu obrne kot pri metu diska.

Baranikov je na ta način svoj osebni rekord popravil že za skoraj pol metra in se bliža meji 20 metrov. Do Münchna še ne bi smel nevarno napredovati, kolikor se bo uvrstil v svetovno olimpijsko ekipo pa bo vsaj zanimiva tehnika privlačnost.

K. B.

ODBOJKA

FIRENCE, 17. — Italijanska odbojarska državna reprezentanca se bo prihodnji teden udeležila mednarodnega odbojarskega turnirja v Nemčiji. Med izbranimi igralci je tudi Camillo Ieva, ki nastopa za Casagrande iz Saccileja

«LR Kitajska v MOO!»

TOKIO, 17. — «Ljudska republika Kitajska je edina prava predstavnik celotne Kitajske in mora zato zamenjati Formozo v Mednarodnem olimpijskem odboru». Do tega zaključka je prišla komisija japonskega olimpijskega odbora po večmesečnem preučevanju celotne zadeve. Kitajska je izstopila iz mednarodne olimpijske organizacije leta 1958. Leto kasneje so predstavništvo poverili Formozu, kar pa naj bi bilo po mnenju japon-

Nogometna enajsterica Primorja je pripravila letos svojim navijačem iz Trebič mnogo zadoščenja s svojimi uspehi v 3. amaterski ligi

V PRIJATELJSKI TEKMI Z GROSISTOM

Ameriški košarkarji nastopili v Šempetru

Domača ekipa je kljub porazu zadovoljila

V nedeljo je gostovala v Šempetru pri Gorici ameriška profesionalna košarkarska ekipa Gillette, in se je v prijateljski tekmi pomerila z domačim moštvom Grosist. Tekma sama je bila zelo zanimiva in napeta, saj so gostje iz Amerike, sicer učenci slovitoga McGregoria, prikazali takšno košarko, kakršne v Šempetru še nismo videli. Jasn je da so gostje zasluženo premagali domačine z rezultatom 146:92. Kljub vsemu pa domačini niso igrali podrejene vloge, ter so se enakovredno borili z odličnimi gosti.

Kljud porazu so domačini (in predvsem gostje) napravili na gledalce odlični vtis.

ODBOJKA

V 2. ZVEZNI LIGI

V Splitu poraz Salonita

V trinajstem kolu 2. zvezne odbojarske lige je moštvo Salonita iz Kanala gostovalo v Splitu proti moštvu Kaštel in srečanje izgubilo z najtesnejšim izidom 3:2. Kljub temu porazu pa Salonit še ni izgubil možnosti za obstanek v ligi, saj so izgubila srečanja tudi ostala moštva, ki tekmujejo v tej elitni družbi. Trenutno se Salonit nahaja na 7. mestu prvenstvene lestvice. V nedeljo pa sprejme v goste moštvo Jesenic in v primeru zmage, si s tem skoraj zagotovi obstanek v 2. zvezni ligi tudi za prihodnjo sezono.

PARIZ, 17. — Nizozemski prvak Amsterdam je zmagal na mednarodnem odbojarskem turnirju v Parizu. Nizozemci niso bili nikdar poraženi v zadnji tekmi pa so premagali Ruini iz Firenc 3:0.

Končna lestvica: 1. Amsterdam 6 točk, 2. Ruini 5, 3. St. Maur 5, 4. Sete 3.

KOŠARKA

PEKING, 17. — Jugoslovanski košarkarji so danes na svojem gostovanju v LR Kitajski zabeležili dve zmagi. Pri moških so premagali kitajsko reprezentanco s 127:81, pri ženskah pa z 89:77.

TENIS

BANGALORE, 17. — Avstralijski vodi v srečanju za Davisov pokal nad Indijo s 3:0 in je praktično že uvrščena v naslednje kolo, kjer se bo srečala s finalistom evropske A skupine.

ATLETIKA

TURIN, 17. — 2. junija bo v Turinu mednarodno atletsko srečanje, za katero je od sedaj poslalo prijav 15 držav, ki so vpisale svoje najbolje predstavnike.

Grosist iz Šempetra sodi med zelo obetajoče primorske košarkarske ekipe

KOŠARKA

TEDENSKI PREGLED

V Borovi četrtoligaški ekipi so se letos uveljavili mladi

Nepričakovan spodrsljaj poletovcev - V 1. diviziji so «plavi» doživeli tesen poraz

D LIGA

Zaključilo se je prvenstvo košarkarske D lige, v katerem sta nastopili med drugimi tudi dve tržaški peterki: Bor in Cianocolori. Zaradi izidov, ki so jih borovci v tem prvenstvu dosegli, bi lahko ocenili njihove nastope za neuspešne. «Plavi» so namreč predzadnji na lestvici, s štirimi točkami, kar je res skromen izkupicek. Edini zmagi, ki so jih naši košarkarji dosegli, sta bili proti Cianocoloriju in CUS Padova.

Če prvenstvo ni prineslo točk Borovi peterki, pa je bilo gotovo uspešno zato, ker je trener Mari že v začetnih kolih vključil v ekipo več mladih igralcev, ki so se kaj kmalu uveljavili v tej zahtevni ligi. Prav ti košarkarji bodo nosili tudi v prihodnjem prvenstvu glavno breme ekipe.

Trener Mari namreč pravi: «Smisel tega prvenstva je bil in je moral biti v tem, da so igrali predvsem mladi. Letos ni bilo bojzani pred nazadovanjem. In prav mladi igralci so bili naše največje zadoščenje.»

Kot predvideno je v višjo ligo napredovala ekipa Tigers iz Gorice. Za doletovce drugega C ligaša bo potrebna naknadna tekma med Castelfrancom in Friulano iz Vidma. Porazenec tega srečanja pa bo imel še možnost kvalifikacije s tem, da se bo udeležil posebnega turnirja za doletovce še enega mesta za C ligo.

Žal, letos ni disciplinskega pokala, ki bi bil tokdar pripadel Borovi peterki. Za učebo pa naj bodo

besede predsednika deželne zveze D lige, Alfonsija: «Prekasno smo pomislili na disciplinski pokal. Sicer pa že sedaj lahko rečem, da je bil prav Bor najbolj športna in korektna ekipa naše skupine.»

IZIDI: CUS Padova - Cianocolori 59:90, Bor - Pro Pace PD 51:70, Tigers GO - Virtus PD 61:62, Treviso - Friulana UD 53:77, Sanson VE - Hannibal 71:66. Počitek: Castelfranco Veneto.

KONČNA LESTVICA: Tigers GO 30, Friulana UD in Castelfranco Veneto 28, Cianocolori 26, Hannibal 25, Virtus Padova 24, Sanson VE 20, Pro Pace PD 18, Treviso 14, Bor 4, CUS Padova 1.

Hannibal in CUS Padova imata točko manj zaradi napačne registracije nekaterih igralcev.

PRVA DIVIZIJA

«Plavi» so v nedeljo proti Libertas igrali dobro in bi lahko zmagali, če bi bili točnejši pri metu prostih strelcev. Zgubili so namreč le za bore točko razlike, sicer pa je bil trener Mari z nastopom zadovoljen.

Do konca prvenstva manjka še kolo. V zadnjem srečanju se bodo namreč «plavi» pomerili s prvimi z lestvice, z ekipo Tricolore.

IZIDI: Bor - Libertas 41:42, Tricolore - Servolana 54:31, CGI - Ferrorovario 47:54.

LESTVICA: Tricolore 18, Ferrorovario 12, Servolana 8, Bor in Libertas 6, CGI 2.

PRIHODNJE KOLO (21. 5.): Bor - Tricolore (11:00), Servolana - Ferrorovario, CGI - Libertas TS.

MLAJŠI MLADINCI

Poletovci so v soboto doživeli nepričakovan poraz proti ekipi Lloyd Adriatico A. Tudi v tej tekmi so se ponovile okoliščine nesrečnega srečanja z ekipo Ricreatori.

«Zakaj, trener Tavčar?» «Vzrokov za poraz proti Lloyd A je več. V glavnem so ti: ekipa je imela veliko smolo (izključitev Jugovica, zaradi petih osebnih napak), slabo sojenje, odsotnost enega standardnih igralcev, Edija Deneu.»

Kljub temu pa mislimo, da bi poletovci lahko zmagali, če bi v poslednjih minutah igrali umerjeno. Vse pa kaže, da se naši košarkarji ne znajo zadržati v končnih minutah tekme, prav tedaj torej, ko je premišljena igra boljše orožje kot hitrost in iznajdljivost.

Skoda, kajti bila je to velika priložnost za naše košarkarje, da bi utrdili svoj položaj na sredini lestvice. Do konca prvenstva namreč čakajo poletovce le težka srečanja.

Zveza je sporočila, da bo Polet v nedeljo igral proti tržaški peterki POM in ne proti Italidru, ker bosta verjetno tako Lloyd kot POM končala z enakim številom točk.

Potrebna bo torej naknadna tekma namreč «plavi» pomerili s prvimi z lestvice, z ekipo Tricolore.

IZIDI: Lloyd A - Polet 56:53, Ricreatori - POM 64:71, Don Bosco - Italidru 42:59. — Počitek: Lloyd B.

LESTVICA: POM in Lloyd B 16, Italidru 12, Polet in Don Bosco 6, Ricreatori in Lloyd A 4.

PRIHODNJE KOLO: Lloyd A - Ricreatori, Polet - POM (11:00), Lloyd B - Don Bosco. — Počitek: POM.

MLADINSKE IGRE

Borovi košarkarji so v soboto odigrali zadnje kolo košarkarskega turnirja pokrajinskega dela mladinskih iger. «Plavi» so v zadnjem srečanju nastopili proti favoritu SABA in so zgubili dokaj zaostro. Borovci, ki so zaradi šolskih izletov, boleznih itd., nastopili skoraj v vseh srečanjih v okrnjeni postavi, so še kar zadovoljivo opravili svojo nalogo.

KONČNA LESTVICA: Ricreatori Nordio 6, SABA 4, Vasari 2, Bor 0.

MINIBASKET

Borovi košarkarji minibasketa bodo jutri, ob 18. uri, igrali proti ekipi Ferrorovaria. Srečanje bo na igrišču Ferrorovaria v Miramarskem dvorani št. 59, in bo služilo borovcem kot priprava za bližnje prvenstvo minibasketa.

b. l.

TENIS

PARIZ, 17. — Od petka do nedelje bodo na sporedu teniška srečanja, veljavna za drugo fazo Davisovega pokala. Tekme ne bodo preveč zanimive, saj je prevelika razlika med posameznimi nasprotniki. Favoriti za uvrstitev v polfinale so Romunija, Italija, Sovjetska zveza, Španija, Češkoslovska in Z. Nemčija.

Italijani se bodo v petek srečali z Nizozemci, ki ne bi smela biti pretirno oreh. «Azurri» se zanašajo predvsem na mlade igralce in pa seveda na izide prejšnjih medsebojnih srečanj, ko so v petih spopadih kar štirikrat zmagali.

G. F.

Iz zbirke «Knjige znanja» je pred kratkim izšla prva

KNJIGA O ŠPORTU

Izdala jo je Državna založba Slovenije.

Knjiga obravnava razvoj telesne kulture in športa, telovadbe, atletike, košarke, rokomet, nogometa, tenisa, odbojke, bežboja, streljanja, lokostrelstva, boksanja, jadrnanja in drugih športnih veščin. Je bogato ilustrirana in nam prvič vsestransko predstavlja šport pri nas in po svetu.

TRŽASKA KNJIGARNA — Ul. sv. Franciška 20 — Tel. 61-792

SEDMI DEL

ZENICA SONCA

Naloga zgodovine je, da sedaj, ko je izgini onstranski svet resnice, vzpostavi resnico tega sveta.

Karl Marx

1

Da je vojna minila, sta se Primož in Vojko zavedala šele pod vrhovi Krnskih gora. Tja so ju poslali s četo KNOJ na demarkacijsko črto med cono A in cono B, kakor so za zeleno mizo razdelili Slovensko primorje.

Nastanili so se v gorški vasi Kri na Soči. Varovali so mejo od Tolmina do Trente. Meja je tekla — kot vedno, kadar je za mizo potegnjena — kar naravnost po zemljevidu, od kote do kote visokih vrhov. Tako so bili odrezani od vseh oest in so se morali oskrbovati z mularji prek sedla na Mrzlem vrhu, po težko prehodnih gorških poteh.

Vojko je bil komisar rajona, Primož in Travnikarjev pa sta bila komandirja oddelkov, vsak v svoji karavli. Da so prišli iz mesta v gozd in v gore, je bilo vsem po volji. Ze prve dni sta se Vojko in Primož v zgodnjem jutru povzpela s fanti na dva tisoč dvesto petinštirideset metrov visoki Kri, da bi preiskali prehode čez ta predel gorovja. Med potjo proti vrhu so si ogledali planine in se pogovarjali s pastirji. Više gori med stenami in v skalovju pa so ogledovali podzemne utrdbe iz prve svetovne vojne. Pod njimi se je vijugala linija soške fronte; dobro so videli kiln, kjer so Nemci izvršili preboj pri Kobardu.

Preznojeni in ne preveč trudni so se vzpeli na vrh 67: obstali pod spomenikom italijanskim vojakom, prislonjenim k vrhu gore. Po dva para italijanskih orlov je opiralo stebre,

«Pokopljite me pod macesnom na robu... da bom gledala najino goro...» je zlogovala. «...Primož naj mi vsadi brezo na rob...»

Ko so ji obljubili, se je njen blede obraz umiril. Roke so se ji rahlo zganile. Skušala je pritisniti k sebi otroka. Zaprla je oči, kot bi hotela zaspati. Prsi so se ji še vedno rahlo dvigale...

Mati je zastirala luč. Molče so bedeli ob njej vso noč. Ko se je nad pokopsto goro prelomil svet in so obidele zvezde, so zakikirali petelin. Otroci se je zbudili in krknili, kot bi ga nekaj preplašilo. Mati je privila steno. V rumeni svetlobi je Anin obraz okamenel v čudoviti smejljivi. Bil je takšen kot takrat, ko ji je pokazala otroka... toda bel in mrzel... «Mrtva...» je zastokal Marko, ki se je dobro spoznal na smrt.

Zjutraj se je vrnil Travnikar z zdravnikom. «Notranja krvavitev» je ugotovil stari moč in se vrnil v dolino.

Travnikar in Marko sta uresničila njeno zadnjo voljo. Na robu — kot si je bila zaželela — sta ji izkopala grob. Pokopali so jo sami domači, brez hrupa. V krsto so ji naložili cvetličnih vej, da je bila videti kot nevesta. Ko so grude prsti zabobnelo po ravni, ni nihče spregovoril besede. Marko si ni mogel kaj, da ne bi izstrelil častne salve, saj je bila borka in je z brigado prehodila nešteto poti v snegu, dežju in viharju, obvezala nešteto ran in nič kolikokrat potešila tudi njegovo željo.

Potem so odšli. Moža sta se od žalosti napila do nezvesti. Ostala je sama... V daljavih pred njo se je kot demon neznanega dvigala gora. Njen vrh je zajel temen oblak nizkega neba, ki je zalilo gorovje kot valovje razbesnelega oceana. Slepečji jeziki strel so oglušujoče udarjali v goro. Zabobnelo je, grom se je valil vse do temin Jelovce. Ušli se je dež. Pila ga je žejna zemlja, ki ga je potrebovala za novo rast.

V izbi je jokal otrok, neustolajljivo. Travnikarjeva mati ga je dvignila v naročje, ga prekrivala na čelo in ga poučala. Potem ga je zibala, dokler se ni umiril...

TONE SVETINA

UKANA

TRETJA KNJIGA

Cez čas jo je ostra bolečina vrnila k zavesti. Trudno je odprla oči in otrok je v spanju krknil. V soju brivke je zagledala, da ob njej sede Tinka, mama in Marko in da vsem nasloje po licih solze.

«Vode...» je zaprosila.

Mati ji je ulila v razbeljena usta čaja.

Zaresa spomina se je spet pričela odgrinjati... Ljudje, ki so jo ubili... opijaki, ki se vrtijo v krogu... gorila za volanom... črnjak, ki ima kovinski oklep in je brez srca...

«Zakaj moram umreti?» so se ji premaknile ustnice.

«Ana, ne boš umrla. Oče bo pripeljal zdravnika,» je re-

la Tinka.

S počenim zvenom je bila ura enajst. Do Ane so prihajali sumi.

Ali so to krili nočnih ptic, ki se jih je vedno bala? Tudi tiste, ki najavljajo požar? Ali taja na mesec, ki se blesti v svetlem loku nad črnim obrisom njune gore? O, saj je vedno na tem svetu...

Premaknila je glavo. Mati je privila steno in Anin blede

črke je obšla rumena svetloba.

«Kje je oče?» je vprašala, čeprav ji je Tinka že prej po-

zvedela.

Zahvalila se je z rahlim nasmehom.

(Nadaljevanje sledi)

